

יום שישי כ"ד בשבט תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

כתובות - י"א

1. משנה - גירות שנתגיירה, שבויה שנפדתה ושפחה שנשתחררה, כשגילה פחות משלש שנים ויום, כמה כתובתה? מאתים, וכן שייך בהן טענת בתולין כיון שאף אם נבעלה, עד גיל שלש בתוליה חוזרין.
2. רב הונא: גר קטן שאין לו אב, ואמו הביאתו לבי"ד להתגייר, מטבילין אותו על דעת בי"ד. מה החידוש בזה הרי זכות לו, ושנינו זכין לאדם שלא בפניו? שלא אומרים עכו"ם נח לו בהפקר [כמו בעבד] וממילא חוב הוא לו. כיון שרק גדול שטעם טעם איסור נח לו בהפקר, אבל קטן, זכות הוא לו. לה"א רצו להוכיח כדבריו - ממשנתנו שעוסקת בגירות הפחותה מגיל שלש. ולכאורה מדובר שהטבילה על דעת בי"ד. ונדחה: מדובר בגר שנתגיירו בניו ובנותיו עמו שנח להם במה שעושה אביהם.
3. רב יוסף: קטנים שנתגיירו, כשהגדילו יכולין למחות ונחשבים גויים למפרע. מהיכן הקשו עליו?
 - א. אביי: במשנתנו גירות קטנה כתובתה מאתים, ואם תוכל למחות, יש לחוש שתמחה ותאכל כתובתה בגיורתה. ותירצו: נותנים לה כתובתה רק כשתגדל, ומשגדלה שעה אחת ולא מיחתה שוב אינה יכולה למחות.
 - ב. רבא: 'אלו נערות שיש להן קנס ממזרת, נתינה, כותית, גיורת, שבויה, שפחה... שנתגיירו פחותות משלש', ולכאורה נחשוש שתאכל הקנס בגיורתה. ותירצו: נותנים לה רק כשגדלה ולא מחתה.
 - אביי לא הקשה כרבא - שיש מקום לומר שאף אם תאכל בגיורתה, יתן קנס כדי שלא יהא חוטא נשכר.
 - רבא לא הקשה כאביי - שיש מקום לומר שיהיה חייב לשלם כתובה אף בקטנותה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה.
4. אלו נשים שנינו שהן בחזקת בתולה וכתובתן מאתים, ואלו לא?
 - א. גדול שבא על קטנה פחות מגיל שלש - בחזקת בתולה 'כנותן אצבע בעין'.
 - ב. קטן פחות מתשע שאינו ראוי לביאה שבא על הגדולה - לרב דינה כמוכת עץ, לשמואל אין מוכת עץ אלא בבשר, ובחזקת בתולה.
 - ג. מוכת עץ - לר"מ: מאתים. לחכמים: מנה.
 - ד. בתולה שהיא אלמנה או גרושה או חלוצה מהנישואין - אף שלכאורה לא נבעלה, כתובתה מנה, שבחזקת בעולה היא, ואין עליה טענת בתולים.
 - ה. גירות שנתגיירה, שבויה שנפדית, שפחה שנשתחררה, כשהיא מעל גיל שלש ויום - כתובתה מנה, ואין עליה טענת בתולים.
5. רמי בר חמא פירש שר"מ וחכמים נחלקו בענין מוכת עץ רק כשנשאה על דעת שהיא מוכת עץ. מה א"כ טעמיהם?

ר' מאיר - דומה לבוגרת שאע"פ שאין לה בתולים נחשבת בתולה. ואין לדמותה לבעולה כיון שלא נעשה בה מעשה בידי אדם כבעולה. רבנן - נחשבת כבעולה. ואין לדמותה לבוגרת שלא נעשה בה מעשה כלל, משא"כ מוכת עץ. ולכולי עלמא - אם לא הכיר שהיא מוכת עץ, מקח טעות הוא ואין לה כלום. והקשו: שנינו 'היא אומרת מוכת עץ אני, והוא אומר... דרוסת איש את' ר"ג ור"א אומרים: נאמנת. משמע שאף אם לא הכיר, מקבלת כתובתה.
6. רבא פירש את מחלוקתם: לר' מאיר: תמיד מאתים. לרבנן: הכיר בה - מנה, לא הכיר בה - כלום. לבסוף חזר בו רבא. מנין? שנינו בברייתא: ... לא מצאתי לבתך בתולים, אם יש עדים זנינתה תחתיו - בסקילה, אבל אם זינתה מעיקרא כשהיתה פנויה - כתובה מנה. למד מכך רב ששת - כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה, ואין זה מקח טעות. ויש לפרש את המשנה 'הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים היא אומרת משארסתני נאנסתי ונסתחפה שדהו, והוא אומר לא כי אלא עד שלא אירסתין והיה מקחי מקח טעות' מקח טעות ממאתים אבל מנה יש לה. אמנם רבא טען - שקשה על ר' ששת ממשנה זו כיון ש'מקח טעות' משמע לגמרי, ולכן יש לגרוס בברייתא דלעיל 'אם זינתה מעיקרא אין לה כלום' אבל אם נמצאת מוכת עץ יש לה כתובה מנה. משמע שחזר בו. ולעולם לר"מ מאתים ולרבנן מאה ואין חילוק בין הכיר ללא הכיר.